

Stadhuismuseum Zierikzee

Activiteitenverslag 2016

Inhoud

Bestuurlijke informatie	3
Beheer gemeentelijke collectie	4
Exposities	4
<i>Aanpassingen aan de semipermanente presentatie</i>	4
Archiefkabinet 2.0	4
Kaartenkamer 2.0	4
Thesaurierskamer 2.0	5
<i>Wissel-exposities</i>	5
Winter op zolder 2016	5
De Roompot	5
Miems van Citters Observaties	5
Aanwinsten 2012-2015	5
Wolter aan de wand. H.J. Wolter (1873-1952) schildert Zeeland. Middelburg, Tholen, Veere en Zierikzee	6
Activiteiten	7
<i>Lezingen</i>	7
<i>Open Monumentendag 2016</i>	7
<i>Maand van de Geschiedenis 2016</i>	8
<i>Huis van Sinterklaas 2016</i>	8
<i>Overige activiteiten</i>	8
Educatie	10
<i>Januari</i>	10
Educatie op Maat	10
<i>Februari</i>	10
Groep 3/4 van de J.L. de Jongeschool	10
<i>Maart</i>	10
Voorjaarsactiviteit	10
<i>April</i>	10
Calvijn College – 1 ^e jaar VMBO-kader/basis	10
Museumweek 2016	10
<i>Mei</i>	10
De Meie	10
<i>Juni</i>	11
Lokhorst School	11
Driestar College	11
Miems van Citters	11
<i>Juli – Augustus</i>	11
Zomeractiviteiten	11
<i>September</i>	11
Open Monumentendag	11
Pontes Pieter Zeeman	12

<i>November</i>	12
Pontes Pieter Zeeman	12
Uitbreiding van de collectie	13
Samenwerking	14
Bezoekers	15
<i>Publieksonderzoek</i>	15
Cultureel Ondernemerschap	17
<i>Museumcafé</i>	17
<i>Webshop</i>	17
<i>Stadhuismuseum in de pers</i>	17
Gebouw	17
<i>Onderhoud</i>	18
<i>Installaties</i>	18
<i>Beveiliging</i>	18
<i>Het Gravensteen</i>	18
Financieel verslag	19

Bestuurlijke informatie

Dit verslag bevat de activiteiten in 2016 van de Stichting Stadhuismuseum Zierikzee, opgericht te Zierikzee bij notariële acte d.d. 20 oktober 2015 en functionerend onder het Kamer van Koophandel dossiernummer 64423581, BTW nummer NL 855660065B01 en werkgeversnummer 8001473.

De directie en het bestuur van de stichting is door de Raad van Toezicht van de Stichting bij overeenkomst d.d. 6 december 2015 per 1 januari 2017 voor een periode van zes maanden ad interim opgedragen aan dr. Albert A.J. Scheffers, directeur-eigenaar van Klinkaart bv te Voorburg. Bij overeenkomst d.d. 15 juni 2016 is de directie en het bestuur over de Stichting aan dezelfde opgedragen voor de periode 1 juli 2017 tot uiterlijk 31 maart 2019.

Het algemene doel van de Stichting Stadhuismuseum Zierikzee is conform de in de akte van oprichting opgenomen statuten (artikel 2) het registreren, bewaren, conserveren, verrijken, documenteren, publiceren, onderzoeken, presenteren en vervreemden van kunstcollecties op het gebied van archeologie en beeldende kunst.

Dit doel wordt nagestreefd door het inrichten, beheren, exploiteren en in stand houden van het Stadhuismuseum Zierikzee met de door de gemeente Schouwen-Duiveland bij de verzelfstandiging ter beschikking gestelde museumcollectie, gemeentelijke bruiklenen en door anderen aan de gemeente of de stichting in de toekomst in eigendom of bruikleen beschikbaar te stellen werken.

Dit doel wordt tevens nagestreefd in samenwerking met de overige musea van Schouwen-Duiveland en eventueel andere culturele partners door het delen van kennis en ervaring, waar mogelijk in een gezamenlijke aanpak.

Beheer gemeentelijke collectie

Het Stadhuismuseum Zierikzee beheert de collectie van de gemeente Schouwen-Duiveland. Dat wil zeggen het museum beheert, behoud, onderzoekt en presenteert alle objecten behalve die vervaardigd zijn op papier. Deze laatste worden, samen met foto's, films en dia's met betrekking tot Schouwen-Duiveland, beheerd door het Gemeentearchief Schouwen-Duiveland.

Exposities

Het Stadhuismuseum Zierikzee is op 4 april 2012 geopend met een zeer zorgvuldig gekozen en fraai ingerichte semipermanente tentoonstelling van objecten uit de collectie van de gemeente Schouwen-Duiveland, aangevuld met in het oog springende bruiklenen. Het doel van de presentaties in het oude stadhuis van Zierikzee is indertijd geweest het verhaal te vertellen van monumentenstad Zierikzee en zijn omgeving.

Vanzelfsprekend had het voor renovatie van het pand en inrichting als museum beschikbare budget zijn beperkingen en zijn niet alle zaken die op het oorspronkelijke wensenlijstje stonden gerealiseerd kunnen worden.

Tevens zijn in dit verslagjaar vijf wisselexposities georganiseerd. Uitgangspunt bij elke wisseltentoonstelling is steeds dat het publiek wordt aangesproken op weer een ander deel van het verhaal over het leven op en rond Schouwen-Duiveland in verleden, heden en toekomst.

Aanpassingen aan de semipermanente presentatie

In 2016 zijn in drie ruimten aanpassingen uitgevoerd die een verbetering willen zijn op de bestaande semipermanente presentatie, nl. in het Archievenkabinet, de Kaartenkamer en de Thesaurierskamer. Vandaar dat deze ruimten in dit verslag versie 2.0 in de naam hebben meegekregen.

Archievenkabinet 2.0

In samenwerking met het Gemeentearchief Schouwen-Duiveland is in het Archievenkabinet voortgeborduurd op het streven de presentatie in deze ruimte een 'portal' te laten zijn voor het Gemeentearchief. Het thema van de nieuwe interactieve presentatie van dit jaar is de (inter-)nationale handel vanuit Zierikzee. Een onderwerp dat volledig aansluit bij het thema van de Maand van de geschiedenis van dit verslagjaar.

Kaartenkamer 2.0

In de Kaartenkamer is de bestaande presentatie, die bestond uit een serie oude kaarten van het eiland Schouwen-Duiveland, uitgebreid met een belevenis rondom de watersnoodramp van 12 maart 1906 en de bemoeienis van het Waterschap in het beheer van de dijken.

In deze voormalige burgemeesterskamer van het oude stadhuis van Zierikzee wordt bezoekers nog meer verdieping geboden door tevens aandacht te besteden aan de verdrinken dorpen van Schouwen-Duiveland. Het verhaal van de in 2015 in bruikleen ontvangen Avondmaalsbekers van Bommenede staat symbool voor de niet meer bestaande woonkernen op Schouwen-Duiveland.

Thesaurierskamer 2.0

Uit oogpunt van collectiebeheer is de presentatie van bladen uit het Herbarium in de Thesaurierskamer dit verslagjaar tweemaal vernieuwd. De vitrine met fossiele botten is zodanig opnieuw ingericht dat er nu het verhaal over de 'Olifanten op Schouwen-Duiveland' kan worden verteld. In het bijbehorende tekstboekje wordt dieper op dit nieuwe verhaal ingegaan.

Wisselexposities

Het Stadhuismuseum Zierikzee is in de voorbereidingen tot de verzelfstandiging met de gemeente Schouwen-Duiveland overeengekomen jaarlijks tenminste drie kleine wisseltentoonstellingen te organiseren. In 2016 heeft het team van het museum vijf wisselexposities geproduceerd. Bij de planning en de onderwerpkeuze is rekening gehouden met de samenstelling van de bevolking op Schouwen-Duiveland. In de winterseizoen (laagseizoen voor toeristen) is een heel ander publiek de potentiële bezoeker van het Stadhuismuseum dan in de zomer (hoogseizoen) of in de zogenaamde schouderseizoenen. Voor het organiseren van de in de subsidiebeschikking opgelegde publiekstrekker eens in de drie jaar is dit verslagjaar geen tijd geweest.

Winter op zolder 2016

In deze tweede editie van Winter op Zolder heeft het Stadhuismuseum de zolder in het begin van het jaar wederom beschikbaar gesteld aan drie kunstenaars uit de omgeving van Schouwen-Duiveland. Dit jaar waren het de 'oude bekenden' Kees van de Ven (ijzer) en Ben Seelt (fotografie) en 'nieuwkomer' Annie Kroep – De Jonge (papier).

De Roompot

De op 8 maart 2016 door de Vlaamse wrakduiker Vic Verlinden aan het Stadhuismuseum ten behoeve van de gemeentelijke collectie overgedragen objecten, die zijn opgedoken uit het wrak van de 19de eeuwse Zierikzeese driemaster De Roompot, zijn in een open depot opstelling schoongemaakt, voorzien van een inventarisnummer, gefotografeerd, beschreven en opgenomen in het digitale collectieregistratiesysteem van het museum.

Bezoekers hebben op deze manier een kijkje kunnen nemen achter de schermen van het museum. Nadat de basisregistratie van de 200 geschonken objecten was voltooid is een selectie tentoongesteld in de wisselvitrine in de voormalige conciërgewoning van het oude Stadhuis van Zierikzee.

Miems van Citters Observaties

Ter gelegenheid van de 80ste verjaardag van de beeldend kunstenares jkvr. A.C. [Miems] van Citters uit Burgh-Haamstede heeft het Stadhuismuseum de tentoonstelling *Miems van Citters Observaties* georganiseerd. Het is de eerste keer dat werken van Miems van Citters op deze schaal in het Stadhuismuseum worden geëxposeerd. De tentoonstelling biedt een overzicht van het vrije werk uit verschillende perioden van haar carrière (aquarellen, beeldhouwwerken, etsen, schilderijen en tekeningen). Uitgangspunt van de expositie is geweest een selectie van het werk dat de kunstenares zelf op voorraad had.

Aanwinsten 2012-2015

Met de officiële heropening van het Stadhuismuseum Zierikzee in 2012 is de gemeentelijke collectie kunstvoorwerpen op een nieuwe museale en educatieve wijze gepresenteerd. Bezoekers hebben in de semipermanente presentaties kennis kunnen nemen van de rijkdom

en de gevarieerdheid van de collectie die het verhaal illustreert van het leven op en rond de stad Zierikzee.

Deze nieuwe manier van presenteren heeft er zeker toe bijgedragen dat objecten die het verhaal van het leven op en rond Schouwen-Duiveland ondersteunen sindsdien aan het Stadhuismuseum te koop of ten geschenke zijn aangeboden.

Met de tentoonstelling *Aanwinsten 2012-2015* én de bijbehorende publicatie legt het Stadhuismuseum verantwoording af aan het gemeentebestuur, de inwoners van Schouwen-Duiveland, de schenkers en de bezoekers van het museum van datgene dat in genoemde periode aan de gemeentelijke collectie is toegevoegd.

Wolter aan de wand. H.J. Wolter (1873-1952) schildert Zeeland. Middelburg, Tholen, Veere en Zierikzee

De mogelijkheid een nog niet eerder bekend werk van de Larense schilder H.J. Wolter (1873-1952) waarop de Zierikzeese Sint Lievenmonstertoren is afgebeeld te kunnen aanschaffen voor de collectie van de gemeente Schouwen-Duiveland bood een uitstekende gelegenheid tot het organiseren van de overzichtstentoonstelling *Wolter aan de Wand. H.J. Wolter (1873-1952) schildert Zeeland. Middelburg, Tholen, Veere en Zierikzee*. Genereuze bruiklenen van diverse particulieren, het Streekmuseum De Meestooft in Sint Annaland en het Gemeentearchief Tholen maakten het mogelijk een overzicht te tonen van het werk dat deze schilder in en over Zeeland heeft vervaardigd.

Van H.J. Wolter is tevens bekend dat hij in opdracht van de in schoolboeken en andere lesmaterialen gespecialiseerde uitgeverij Noordhoff te Groningen acht ontwerpen heeft vervaardigd voor schoolplaten. Deze acht wandplaten voor het lager onderwijs, in bruikleen ontvangen van het Nationaal Onderwijsmuseum in Dordrecht, zijn in de kerstvakantieperiode onder dezelfde titel *Wolter aan de wand* getoond in museum De Burghse Schoole in Burgh-Haamstede. Het was voor De Burghse Schoole de eerste keer dat het museum ook in de kerstvakantie was geopend voor publiek. Een experiment dat door het bestuur van het museum als geslaagd is aangemerkt.

Om de aanschaf van het aan het Stadhuismuseum aangeboden werk *Zicht op de Dikke Toren van Zierikzee* in 2017 mogelijk te maken is een crowdfundingactie gestart. Bezoekers aan de tentoonstelling hebben kunnen bijdragen door de aanschaf van een van de 1.000 puzzelstukjes die van het aan te kopen schilderij zijn vervaardigd. In 2016 heeft deze actie een bescheiden bijdrage aan het aankoopfonds voor de gemeentelijke collectie van € 479,50 opgeleverd. De crowdfundingactie loopt in 2017 door tot dat het beoogde bedrag geheel is bereikt.

Activiteiten

Met een door het team van het Stadhuis museum op 10 oktober georganiseerd mini-symposium over waterbeheer in verleden en heden is de nieuwe presentatie in de Kaartenkamer van het Stadhuis museum officieel in gebruik genomen. Op het symposium sprak mw. dr. Hannie Kool-Blokland, directeur van het Zeeuws Archief en auteur van het boek over de geschiedenis van het Waterschap op Schouwen-Duiveland *Rand van het land* over het verleden. Dijkgraaf mr. drs. Toine Poppelaars lichtte een tipje van de sluier op van het tegenwoordige waterbeheer. Violist en televisiepersoonlijkheid drs. Edmond Fokker, kleinzoon van burgemeester en dijkgraaf ten tijde van de ramp van 1906 mr. A.F. Fokker (1857-1929), bood de aanwezigen met zijn vertolking van *Méditation* van Jules Massenet (1842-1912) gelegenheid tot een moment van herdenking van alle slachtoffers van alle watersnoodrampen.

Ter gelegenheid van de vernieuwde presentatie van de fossiele botten in de Thesaurierskamer heeft een theatergroep onder leiding van Wouter Ploum de voorstelling *Het wezen van de Olifant* opgevoerd (30 oktober).

Lezingen

In het kader van het bieden van verdieping bij de presentaties én van deskundigheidsbevordering van de vrijwilligers van het Stadhuis museum zijn in dit verslagjaar een zestal lezingen georganiseerd. De voordrachten zijn georganiseerd in samenwerking met de Heemkundige Vereniging Stad en Lande en werden verzorgd door:

- prof. dr. Peter Henderikx, emeritus-hoogleraar Middeleeuwse geschiedenis aan de Universiteit van Amsterdam, *Het ontstaan en de vroegste ontwikkeling van steden en havenplaatsen in middeleeuws Zeeland, met het accent op Zierikzee* (22 maart)
- Corstiaan Prins MA, militair historicus, *'Laat ons winnen dit Crayennist!' Het Vlaams beleg van Zierikzee, 1303-1304* (29 maart)
- prof. dr. Simon Groenveld, emeritus-hoogleraar geschiedenis en cultuur van de Republiek der zeven verenigde Nederlanden aan de Universiteit Leiden, *Van graafschap naar zelfstandig gewest. Zeeland 1550-1650* (12 april)
- dr. Victor Enthoven, docent geschiedenis Vrije Universiteit Amsterdam, *Zierikzee en de Admiraliteit van Zeeland* (19 april)
- dr. Wietse Veenstra, financieel historicus en docent wiskunde, *Tussen gewest en Generaliteit. Staatsvorming en financiering van de oorlog te water in de Republiek der Verenigde Nederlanden, in het bijzonder Zeeland 1586-1798* (26 april)
- prof. dr. J. Bruijn, emeritus-hoogleraar Universiteit Leiden, *Zeegang, zeevarend Nederland in de achttiende eeuw* (21 september)

In het kader van de jaarlijkse excursie van de leden van de Heemkundige Vereniging Stad en Lande is in dit verslagjaar de grote zaal van het Gravensteen beschikbaar gesteld voor een voordracht van de heer J. Duran uit Brugge met als titel *Gent en het (Graven)Steen* (15 september).

Open Monumentendag 2016

Ter gelegenheid van Open Monumentendag 2016 heeft het team van het Stadhuis museum de tour 'Ontdek zelf het Gravensteen' ontwikkeld. In het museum zelf werden die dag door leden van de toneelvereniging Rederijkers Zierikzee 'Verhalen van de Roompot' gespeeld.

Muziek Monumentaal verzorgde met hun 'Tour des Monuments' door Zierikzee een muzikale omlijsting van die dag. Het Gravensteen zowel als het Stadhuismuseum waren dit jaar wederom oefenlocatie voor de opleiding beveiliging van het Albeda-College Oude-Tonge. De beveiligers in spé hielpen in het Gravensteen om de stroom bezoekers in goede banen te leiden en toe te zien op het bewaren van voldoende afstand tot de kwetsbare houten wanden.

Maand van de Geschiedenis 2016

De uitvoering van de Maand van de Geschiedenis heeft voor het Stadhuismuseum ditmaal plaatsgevonden in samenwerking met Boekhandel De Vries, de WereldRegio, het Gemeentearchief Schouwen-Duiveland en de vestiging Zierikzee van de Bibliotheek Oosterschelde. Te melden zijn de presentatie van het nieuwe boek van maritiem historicus dr. Ruud Paesie *Slavenopstand van de Neptunes* in de burgerzaal van het gemeentehuis van Schouwen-Duiveland en de voordracht van Philip Dröge over zijn boek *Moresnet*. De onderwerpen van deze evenementen sloten aan bij de Maand van de geschiedenis dat dit jaar als thema 'Grenzen' had meegekregen.

De interactieve presentatie in het Archievenkabinet in het Stadhuismuseum is in samenwerking met Gemeentearchief Schouwen-Duiveland aangepast en heeft als onderwerp de (inter-) nationale handel vanuit Zierikzee gekregen.

Huis van Sinterklaas 2016

Direct na het succes van het Huis van Sinterklaas 2015 was het duidelijk dat dit bijzondere evenement in het oude stadhuis van Zierikzee een jaarlijks vervolg diende te krijgen. Om de organisatie een vastere vorm te geven is samen met de Stichting Intocht Sinterklaas Zierikzee de Stichting Huis van Sinterklaas Schouwen-Duiveland opgericht. Een vertegenwoordiger van de Stichting Intocht Sinterklaas Zierikzee en de directeur van het Stadhuismuseum hebben statutair allebei een zetel in het bestuur. De overige drie bestuursleden, waaronder de voorzitter, zijn niet gebonden aan een specifieke achterban. Het Huis van Sinterklaas 2016 is gerealiseerd door een groep vrijwilligers waarvan velen tevens de intocht van de goedheiligman in hun woonkern op Schouwen-Duiveland organiseren. Het thema luidde dit jaar 'Waspiet heeft er schoon genoeg van'. Diverse particulieren zowel als verschillende bedrijven, de gemeente Schouwen-Duiveland en sponsors hebben ertoe bijgedragen dat het Huis van Sinterklaas ook dit jaar weer een succes werd.

Naast de groepen een tot en met vier van de basisscholen op Schouwen-Duiveland hebben vele (groot-)ouders met hun (klein-)kinderen het Huis bezocht. In totaal zijn zo'n 2.500 personen bij Sint-Nicolaas en zijn Pieten op audiëntie geweest. Volgens afspraak met de Stichting Huis van Sinterklaas Schouwen-Duiveland kan ongeveer 50% van dit aantal gerekend worden als betalende bezoeker.

Overige activiteiten

Naast tentoonstellingen en educatieve projecten heeft het team van het Stadhuismuseum in dit verslagjaar nog activiteiten georganiseerd die niet direct gerelateerd zijn aan de semipermanente en tijdelijke presentaties. Bij de organisatie van deze publieksactiviteiten wordt steeds gestreefd naar een divers aanbod verspreid over het gehele jaar.

In samenwerking met het Zeeuws Veilinghuis is een taxatiedag voor sierraden behorende tot de streekdrachten georganiseerd (11 februari).

Ter gelegenheid van de Nationale Beiaarddag (14 mei) heeft beiaardier Janno den Engelsman op het carillon van het oude stadhuis van Zierikzee een concert gegeven.

De Zeeuwse Muziekschool is voor zijn jaarlijks festival een platform geboden (28 mei)

Op uitnodiging van het Stadhuismuseum heeft dichter Thom Schrijer onder begeleiding van een muzikant voorgedragen uit zijn eigen werk (29 mei).

Om kennis te maken met andere ondernemers in de toeristische en recreatieve sector op Schouwen-Duiveland is de Schepen- of trouwzaal van het oude stadhuis van Zierikzee beschikbaar gesteld voor een algemene vergadering (5 april). De acht musea verenigd in de Vereniging Musea Schouwen-Duiveland hebben tijdens deze bijeenkomst hun educatieve programma voor de zomer kunnen presenteren.

In het kader van de Museumweek 2016, die als thema had 'ons echte goud' hebben vrijwilligers van de archeologiewerkgroep een demonstratie gegeven van het zieden van zout (24 april). Zout is namelijk voor Zierikzee en Schouwen-Duiveland eeuwenlang het 'echte goud' geweest.

Naast de specifiek op de semipermanente presentaties en wisselexposities gerichte educatieve evenementen en/of activiteiten heeft het team van het Stadhuismuseum in dit verslagjaar nog gelegenheid geboden een huwelijksceremonie te organiseren voor de kleuters van Binnen de Veste (20 januari), een taxatie dag voor streek(-dracht)zilver met medewerking van het Zeeuws Veilinghuis te Middelburg (11 februari) en in het Gravensteen gelegenheid geboden aan de toneeluitvoeringen in het kader van Zierikzee 800 (16 april). Verder is er in samenwerking met de Stichting Zierikzeese carillons een viertal zaterdagmiddagconcerten gehouden, te weten op:

9 juli, opera en liederen, Yolanda Davids (harp), Nynke de Jong (sopraan) en Janno den Engelsman (beiaard);

23 juli, salon- en dansmuziek, Bauke Reitsma (beiaard);

13 augustus, 'improviseren op brons', Gijsbert Kok (beiaard);

27 augustus, 'swinging jazz', Paul Maassen (beiaard) en Rogier Telderman (toetsen).

Educatie

Bij het Stadhuis museum Zierikzee ligt de organisatie en uitvoering van de educatieve projecten in handen van de werkgroep educatie. De werkgroep bestaat uit een zestal vrijwilligers met veelal ervaring in het basisonderwijs en de medewerker presentatie en educatie. De werkgroep educatie organiseert activiteiten voor kinderen (jong & oud) passend bij het presentatieaanbod van het Stadhuis museum. Hieronder vallen de semipermanente tentoonstellingen en de tijdelijke exposities, maar ook bijvoorbeeld de Open Monumentendag.

In dit verslagjaar is op het terrein van educatie het volgende georganiseerd:

Januari

Educatie op Maat

De werkgroep educatie wil zoveel mogelijk inspelen op de wensen en behoeften van de school. Daarvoor zijn de basisscholen op Schouwen-Duiveland individueel benaderd en is de behoefte aan op maat gesneden programma's geïnterpreteerd. Vervolgens is begonnen aan het realiseren van zogenaamde *Pakketten op maat*.

Februari

Groep 3/4 van de J.L. de Jongeschool

30 leerlingen kwamen onder begeleiding van hun eigen leerkracht kijken naar de diverse kunstwerken van Winter op Zolder 2016.

Maart

Voorjaarsactiviteit

In de voorjaarsvakantie heeft de werkgroep educatie kinderen uitgenodigd om een kunstwerk te maken in de stijl van de in *Winter op zolder 2016* exposerende beeldend kunstenares Annie Kroep. In totaal hebben twaalf kinderen gebruik gemaakt van deze workshop.

April

Calvijn College – 1^e jaar VMBO-kader/basis

39 Leerlingen hebben onder begeleiding van de gidsen het Stadhuis museum en het Gravensteen bezocht en uitleg gekregen over het gepresenteerde.

Museumweek 2016

Tijdens de Museumweek 2016 hebben vrijwilligers van het Archeologische Werkgroep Nederland (AWN) een demonstratie Darinkdelven gegeven. Een 50-tal bezoekers is getoond hoe Zierikzee in de 16de en 17de eeuw aan zijn 'echte goud' kwam.

Mei

De Meie

Naar aanleiding van het project *Pakket op maat* is de basisschool De Meie met dertien leerlingen van groep acht komen luisteren naar het verhaal van De Slavenkas van Zierikzee.

Het bezoek aan het Stadhuismuseum stond in relatie tot het thema *Verhalen* dat op dat moment in alle klassen van De Meije werd aangeboden.

Juni

Lokhorst School

Groep acht van de Lokhorst School uit Deil (Gelderland) heeft tijdens hun jaarlijkse schoolkamp op Schouwen-Duiveland met 32 kinderen het Gravensteen bezocht en daar uitleg gekregen over de bestuurlijke functies die in het gebouw werden uitgeoefend.

Driestar College

25 Leerlingen van het Driestar College uit Lekkerkerk hebben een speciaal op maat gesneden rondleiding gekregen door de semipermanente presentaties van het Stadhuismuseum.

Miems van Citters

Bij de tentoonstelling *Miems van Citters Observaties* is door de werkgroep educatie een ontdekkingsstocht ontwikkeld waarbij de kinderen werden uitgenodigd extra goed naar de kunstwerken te kijken.

Als aftrap van ontdekkingsstocht zijn de groepen vijf en zes (tweemaal 20 leerlingen) van basisschool De Kirrewijde uit Burg-Haamstede uitgenodigd de tentoonstelling in het Stadhuismuseum te komen beleven. Aansluitend hebben deze klassen op school van beeldend kunstenaar Miems van Citters zelf een tekening gekregen.

Juli – Augustus

Zomeractiviteiten

Tijdens de zomervakantie heeft de werkgroep educatie drie verschillende activiteiten georganiseerd. Voor het succes van dit soort activiteiten blijft het Stadhuismuseum sterk afhankelijk van het weer. Doorgaans komen meerdaagse bezoekers van de hotels of campings op Schouwen-Duiveland pas bij aanhoudend mooi of slecht weer toe aan een bezoek aan het Stadhuismuseum. De workshop bij de tentoonstelling van *Miems van Citters Observaties* heeft om die reden helaas geen bezoekers getrokken.

De Fossilentocht door het oude stadhuis van Zierikzee, georganiseerd door vrijwilligster en lid van de werkgroep educatie Hester Loeff, is in deze periode twee keer georganiseerd en heeft in totaal veertien jeugdige deelnemers gehad.

Tot slot hebben aan de workshop *Beleef de zeeslag* zeven kinderen deelgenomen.

September

Open Monumentendag

Met Open Monumentendag 2016 heeft het Stadhuismuseum 820 bezoekers mogen ontvangen. Het Gravensteen was dit jaar op eigen gelegenheid te bezoeken aan de hand van een speciaal voor deze dag vervaardigd wegwijs. In het Stadhuismuseum speelde de Rederijkers die dag korte voorstellingen gebaseerd op het icoon *De Roompot*. Samen met Muziek Monumentaal zijn stadswandelingen langs diverse monumenten georganiseerd.

Pontes Pieter Zeeman

Twee brugklassen van de Pontes Pieter Zeeman (60 leerlingen) hebben deelgenomen aan een creatieve workshop. Na een algemene rondleiding door de semipermanente presentaties van het museum zijn de leerlingen zelf aan de slag gegaan met ijzerdraad, aquarel potloden en papier en hebben een object gemaakt.

November

Pontes Pieter Zeeman

Opnieuw hebben twee brugklassen van de Pontes Pieter Zeeman (60 leerlingen) deelgenomen aan een creatieve workshop. Na wederom een algemene rondleiding door de semipermanente presentaties van het museum zijn ook zij zelf aan de slag gegaan met ijzerdraad, aquarel potloden en papier en hebben een object gemaakt.

Uitbreiding van de collectie

Een museale collectie wordt actief beheerd wanneer die tevens wordt aangevuld met objecten die passen bij datgene dat er al is of die juist een van de nog bestaande leemtes vullen. Een 'levende' collectie, aangevuld met schenkingen door particulieren en instellingen en met selectieve aankopen, vergroot keer op keer de kennis over uiteenlopende aspecten van het leven op Schouwen-Duiveland in het verleden, heden en in de toekomst.

Het deel van de gemeentelijke collectie Schouwen-Duiveland onder beheer van het Stadhuismuseum is in 2016 door middel van aankoop uitgebreid met vier kunstwerken. Het betreft het door Anthonie Palamedesz (1601-1673) geschilderde portret van mr. Marinus Stavenisse (1601-1663), een door H.D. Heuff (1875-1945) geschilderd gezicht op de Beddeweeg in Zierikzee, het sculptuur *Zeewier 2* door Atelier van IJzer van Kees van de Ven en een zelfportret van de beeldend kunstenares jkvr. A.C. (Miems) van Citters (1936) uit Burgh-Haamstede. De Stichting Vrienden van het Stadhuismuseum heeft financieel bijgedragen bij de aanschaf van het geschilderde portret van de Zierikzeese regent mr. Marinus Stavenisse en van het Gezicht op de Beddeweeg.

Door middel van schenking zijn circa 200 voorwerpen aan de gemeentelijke collectie toegevoegd kunnen worden. Het ligt in de bedoeling de aankopen en een selectie van de schenkingen ten behoeve van de gemeentelijke collectie in de eerste helft van 2017 in een speciale expositie aan het bestuur en inwoners van de gemeente Schouwen-Duiveland, aan de schenkers en aan de bezoekers van het Stadhuismuseum te verantwoorden.

Samenwerking

Het Stadhuismuseum werkt in de Vereniging Musea Schouwen-Duiveland (VMSD) nauw samen met zeven musea binnen de gemeente. In dit verslagjaar is een nieuwe folder ontwikkeld en is getracht middels betaalde advertenties gezamenlijk vrijwilligers te werven. Dit laatste heeft helaas voor het Stadhuismuseum geen nieuwe vrijwilligers opgeleverd. De directeur van het Stadhuismuseum is lid van de begeleidingscommissie van de educatief medewerker die de VMSD op basis van een gemeentelijke subsidie mag aanstellen. Met het bestuur van de Burghse Schoole in Burgh-Haamstede is een overeenkomst gesloten waardoor de nieuwe beheerder, tevens vrijwilliger bij het Stadhuismuseum en actief lid van de werkgroep educatie, een moderne laptop, een eigen ruimte op de server van het Stadhuismuseum beschikbaar heeft gekregen en naar behoefte een werkplek op het kantoor van het Stadhuismuseum kan gebruiken. Deze facilitering van de collega maakt dat er tussen de leden van het team van het Stadhuismuseum en de beheerder van de Burghse Schoole met regelmaat ook 'gespard' kan worden over andere onderwerpen behorende tot de museale bedrijfsvoering.

Samen met de Heemkundige Vereniging Stad en Lande van Schouwen-Duiveland worden deskundigen op het terrein van de (kunst-)geschiedenis en de archeologie van Schouwen-Duiveland en Zeeland uitgenodigd een voordracht over hun onderzoek en/of publicatie te komen houden. Tevens is afgesproken dat onderzoek dat door de vereniging wordt gepubliceerd daar waar mogelijk door het Stadhuismuseum wordt gepresenteerd. De Avondmaalsbekers van Bommenede, 2015 in bruikleen gevraagd bij én ontvangen van The Walker Art Galery in Liverpool, zijn daar een mooi voorbeeld van.

Bezoekers

In 2016 hebben 19.437 mensen het Stadhuismuseum Zierikzee bezocht. Dit zijn er 621 [3,1%] minder dan in 2015, maar nog altijd 51% meer dan in 2014. Met dit aantal bezoekers heeft het Stadhuismuseum voor het tweede jaar op rij het streefgetal voor 2019 in de subsidiebeschikking van de gemeente Schouwen-Duiveland voor de periode 2016-2019 behaald. In onderstaand overzicht wordt duidelijk gemaakt hoe de samenstelling van de bezoekers is geweest. Voor dit overzicht zijn de data gebruikt die sinds 2012 zijn geregistreerd in het kassasysteem van het museum.

Sinds 2015 wordt ook bijgehouden wat er aan bezoekers naar het museum komt buiten de registratie van het geautomatiseerde kassasysteem om. In 2015 betrof dat 4.101 bezoekers, in 2016 6.196 bezoekers. Van deze laatste groep bezoekers zijn er 4.092 niet betalend, waarmee het aantal gratis bezoekers aan het Stadhuismuseum in 2016 is uitgekomen op 4.398 ofwel 22,6 % van het totaal aantal bezoekers.

Publieksonderzoek

Het team van het Stadhuismuseum heeft in de zomer van dit verslagjaar bij 159 bezoekers een door de medewerker presentatie en educatie zelf vervaardigde enquête afgenomen. De lijst met vragen is op uiteenlopende momenten uitgedeeld. Doel van de vragenlijst is een beeld te krijgen hoe de bezoekers bekend zijn geworden met het Stadhuismuseum, wat hun verwachtingen van het museum waren en wat uiteindelijk hun bevindingen zijn geweest. Als resultaat van de enquête kan inmiddels worden gesteld dat 127 van de 159 ondervraagden het Stadhuismuseum op dat moment met familie of vrienden bezocht, dat 13 ondervraagden op dat moment een toeristische excursie maakten en 19 individueel een bezoek brachten. 109 ondervraagden combineerden hun bezoek aan het Stadhuismuseum met een andere activiteit, terwijl het voor 139 personen het de eerste keer was dat ze het Stadhuismuseum bezochten. Over de frequentie waarop musea worden bezocht geven de 159 ondervraagden aan wekelijks (1), tweewekelijks (11), maandelijks (61), twee tot vijf keer per jaar (74), of maximaal een keer per jaar (12) een museum te bezoeken. Over de wijze waarop de ondervraagden over het Stadhuismuseum hadden gehoord meldde 12 personen via de pers, 28 via social media, 11 via de informatie verkregen via de receptie van de verblijfsaccommodatie, 25 via mond tot mond reclame via vrienden of familie en 91 via een andere bron. Van deze laatste groep gaf 51 personen aan het Stadhuismuseum bij toeval te zijn tegengekomen, een persoon was op het museum geattendeerd door de foto's op de ramen aan de overzijde van het oude stadhuis van Zierikzee, zes personen waren doorverwezen vanuit de Dikke Toren en 24 personen gaven aan op een andere wijze op het museum te zijn geweest.

66 Van de 159 ondervraagden gaven aan tot dan toe onbekend te zijn geweest met het Stadhuismuseum.

Na de presentaties bezocht te hebben zijn de bezoekers gevraagd rapportcijfers te geven aan bepaalde aspecten in het museum. Op onderwerpen als variatie in het programma, de algemene sfeer in het pand, het aanbod, de informatieverstrekking aan de entreebalie, de introductiefilm, de wegwijzer, de zaalteksten, de speurtocht, de multimedia in de presentaties, de toegankelijkheid van het museum en de service en het aanbod in het museumcafé scoort het museum gemiddeld een 7,9. In de beoordeling door de 159 ondervraagden scoort het Stadhuismuseum eveneens hoog in de categorieën mooi, boeiend, toegankelijk, afwisselend, vertrouwd en kindvriendelijk. Op het terrein van moderne

presentatie is de waardering van de ondervraagde bezoekers niet onverwacht minder hoog. Voor het team van het Stadhuismuseum is onderdeel dit voor de komende jaren inderdaad een belangrijk punt van aandacht.

Cultureel Ondernemerschap

Als verzelfstandigde culturele onderneming probeert het Stadhuismuseum Zierikzee een deel van de benodigde exploitatiegelden zelf te verdienen. Het doet dat door entreegelden te heffen aan bezoekers van het museum, maar ook door de exploitatie van een museumcafé en van een webshop. Daarnaast is zichtbaarheid in de pers belangrijk voor het genereren van nieuwe bezoekers.

Museumcafé

Voor de exploitatie van het museumcafé heeft het verzelfstandigde Stadhuismuseum in dit verslagjaar een horecaverunning aangevraagd en verleend gekregen. In het museumcafé mogen bij museum gerelateerde evenementen nu ook zwak alcoholhoudende dranken worden geschonken. Om een substantiële bijdrage te kunnen gaan leveren aan de exploitatie van het Stadhuismuseum moet deze extra mogelijkheid in het museum nog bredere bekendheid gaan krijgen.

Webshop

Als modern eigentijds museum biedt het Stadhuismuseum Zierikzee de bezoekers vanzelf de artikelen uit de museumshop ook via het www aan. De webshop van het Stadhuismuseum is sinds 15 november van dit verslagjaar online. Bestelde artikelen worden binnen 24 uur uitgeleverd.

Stadhuismuseum in de pers

Voor een culturele onderneming als het Stadhuismuseum is zichtbaarheid een heel belangrijk iets. Via de lokale en regionale pers informeert het Stadhuismuseum de bewoners van Schouwen-Duiveland en omliggende gebieden over de activiteiten die door of in het Stadhuismuseum worden georganiseerd. De aandacht voor het Stadhuismuseum in de media genereert veel bezoekers die nog niet eerder in het museum zijn geweest. De stukken in de pers worden bewaard in de map *Stadhuismuseum in de pers*, die voor bezoekers ter inzage ligt op de leestafel van het museumcafé.

Gebouw

Het Stadhuismuseum Zierikzee gebruikt het oude stadhuis van Zierikzee als hoofdgebouw. Het bijna 450 jaar pand biedt ruimte aan presentaties, een museumcafé, kantoren voor de medewerkers en depots voor de objecten behorende tot de gemeentelijke collectie die op dat moment niet kunnen of hoeven te worden tentoongesteld.

Naast het pand in de Meelstraat 6-10 maakt het Stadhuismuseum gebruik van drie gehuurde containers voor de opslag van steengoed en grote objecten. De reden voor de huur van deze containers is deels omdat genoemde objecten niet in een van de depotruimten van het Stadhuismuseum passen en deels omdat deze objecten niet per sé in museale omstandigheden bewaard hoeven te worden.

De huur van deze extra depotruimte, die in 2016 € 7.343 bedroeg, is niet vervat in de huurpenningen die het Stadhuismuseum volgens de afgesproken jaarlijkse subsidieverordening vergoed krijgt. Zij is betaald uit het budget 'beheer gemeentelijke collectie'.

Onderhoud

Het bijna 450 jaar oude stadhuis van Zierikzee is in feite het grootste object uit de gemeentelijke collectie dat door het Stadhuismuseum wordt beheerd. Met de gemeente Schouwen-Duiveland is een verdeling van de kosten van het onderhoud gemaakt op basis van het principe verhuurder/huurder. In algemene zin is het Stadhuismuseum als huurder verantwoordelijk voor het jaarlijkse klein onderhoud. In dit verslagjaar is het klein onderhoud zoals aangegeven in het door de gemeente opgestelde meerjarenonderhoudsplan 2013-2032 geheel uitgevoerd.

Installaties

De prestaties van de technische installaties van het klimaatbeheersysteem hebben in 2016 nog voor heel veel hoofdbreken gezorgd. Het verkrijgen en behouden van de voor museale objecten meest ideale waarden in temperatuur en relatieve luchtvochtigheid in de diverse ruimten van het oude stadhuis van Zierikzee blijkt geen eenvoudige zaak. Vanzelfsprekend speelt mee dat het 450 jaar oude pand niet is gebouwd als museum. Geaccepteerd zal moeten worden dat sommige ruimten nooit aan de internationaal geldende eisen voor de opslag of presentatie van museale objecten zullen voldoen.

In de ruimten waar dat wel mogelijk moet zijn, dienen de installaties zodanig te zijn afgestemd dat de voor de aanwezige objecten meest ideale waarden in relatieve luchtvochtigheid en temperatuur ook worden behaald. Hiervoor bleek uitbreiding van de in 2012/2013 opgeleverde installatie noodzakelijk, die in dit jaar in opdracht van de gemeente ook is uitgevoerd. Voor het onderhoud aan de installaties zijn met de gemeente goede afspraken gemaakt met een extern installatiebureau.

Beveiliging

De zestien nog analoge camera's van het beveiligingssysteem uit 2012 zijn in dit verslagjaar vervangen voor digitale exemplaren van hetzelfde type als in 2015 zijn geïnstalleerd in opdracht van de gemeente. Tevens is een van de twee recorders vervangen. Alle in het pand geplaatste camera's zijn nu digitaal en de recorders hebben nu voldoende capaciteit om de beelden te registreren.

De expositie *Volter aan de wand. H.J. Volter (1873-1952) schildert Zeeland. Middelburg, Tholen, Veere en Zierikzee* vereiste de aanschaf van 'objectbeveiliging op zaal'. Het door de eigen medewerker beveiliging en techniek bedachte en ontwikkelde systeem bleek praktisch heel bruikbaar en betaalbaar.

Het Gravensteen

Het team van het Stadhuismuseum verzorgt tweemaal per week (op woensdag- en op zaterdagmiddag; in de schoolvakanties alle dagen dat de Wereldwinkel geopend is) een rondleiding door de 500 jaar oude gevangencellen van het Zierikzeese Gravensteen. Deze voor Nederland unieke locatie in het hart van het centrum van Zierikzee trok in dit verslagjaar 989 bezoekers. Een aantal dat aanmerkelijk meer is dan in voorgaande jaren (2013: 285; 2014: 577 en 2015: 656), maar toch nog steeds veel te weinig ten opzichte van de potentie die dit pand in zich heeft.

Financieel verslag

Voor het financieel verslag van het Stadhuis­museum Zierikzee over 2016 wordt verwezen naar de door Administratiekantoor Schneider te Burgh-Haamstede in samenwerking met accountantskantoor Van Stee te Middelburg opgestelde *Rapport inzake de jaarrekening 2016* en de daarin opgenomen controleverklaring van de accountant.

Zierikzee, 21 april 2017